

Ekonomika

PALIVA	včera	předtýd.
Benzin	37,64	37,66
Nafta	36,51	36,60

Pramen: Burzy, CCS, Patria

BURZY	index	změna%
Nikkei 225	27 453,48	1,29
Hang Seng	20 010,04	-1,68
FTSE 100	7 887,20	-0,26
DAX	15 213,04	-1,81
CAC 40	7 187,27	-1,78
WIG 20	1 807,00	-0,96

Px DENNÍ	1387,85
Denní změna	-0,05 %

Px ROČNÍ ZMĚNA	2,48 %
----------------	--------

Stát chce od živnostníků víc

Odpůrci varují, aby to vláda nepřehnal. Když odvody vzrostou moc, lidi to odradí od podnikání

Sabina Ali
redaktorka MF DNES

► Pokračování ze str. 1

Na tom, že je s nepoměrem mezi tím, kolik zaplatí na odvodech OSVČ a kolik zaměstnanec, potřeba něco dělat, má koalici shodu. Složitější diskuse se ale vede nad parametry a hlavně částkou.

Podle informací Seznam Zprávy by se odvody živnostníků mohly zvýšit až o 60 procent v průběhu tří let. Tento návrh ale nejspíš neprojde přes Piráty. Na Twitteru jej kategoričtěji odmítl šéf strany Ivan Bartoš. Podle něj by takový nárůst „pohřbil živnostníky s menšími příjmy a odrazil od podnikání“.

Obavy o nízkopříjmové OSVČ má i živnostník Ondřej z Prahy, který působí v kreativní profesi. „Chápu,

proč je nutné k tomuto kroku přistoupit. Na druhou stranu mám obavu o živnostníky, jejichž výděly jsou nízké a navýšení pro ně může hrát velkou roli,“ míní Ondřej s tím, že ani navýšení cen nemusí být pro živnostníky lékem, který jim růst nákladů vykompenzuje. „Firmy si možná nebudou moct dovolit přijmout vyšší cenu za jejich práci,“ dodal mladý muž s tím, že osobně vyšší odvody sice neví, ale ani nečeká, že by pro něj byly likvidační.

Situaci nízkopříjmových živnostníků by podle živnostníka řešilo navýšení limitů práce na dohodu, které se už také rýsuje. „To by mohlo řešit situaci těch, kteří mají nízké výděly nebo pro ně podnikání není hlavní činností,“ myslí si Ondřej a naráží na situaci, kdy na živnostenský list pracují například i kurýři. Ti by možná rádi dostali pra-

covní smlouvu, pro firmy je ale jednodušší i levnější nechat je pracovat na živnostenský list.

Podnikatelů bude méně

Návrh se vůbec nezamlouvá Asociaci malých a středních podniků a živnostníků (AMSP ČR). „Opět to zneatraktivní podnikání pro začínající podnikatele a do jisté míry ‚otraví‘ ty stávající. V důsledku bude počet živnostníků klesat, stejně tak můžeme předpokládat, že část podnikání se přesune do šedé zóny,“ předpokládá Josef Jaroš, předseda představenstva AMSP ČR.

Jako od podnikání odrazující vidí růst odvodů také Martin Slaný, hlavní ekonom investiční skupiny DRFG. Dodal, že skutečné dopady budou záležet na tom, jak bude postaven finální návrh. Zatím se do veřejného prostoru dostaly dvě varianty. „V prvním případě se zvýší zá-

Fakta
Kolik teď platí OSVČ na odvodech

1 104 258

Takový je celkový počet registrovaných OSVČ k 31. 12. 2022.

649 189

Tolik OSVČ vykonávalo tuto činnost ke stejnému datu jako hlavní.

Zdravotní pojištění

OSVČ odvádí za zdravotní pojištění 13,5 procenta z jejich vyměřovacího základu. Minimálně musí zaplatit 2 722 korun.

Sociální pojištění

Za něj OSVČ zaplatí 29,2 procenta z vyměřovacího základu. Minimálně musí zaplatit 2 944 korun

Zdroj: ČSSZ

kladní výše odvodů, ve druhém by mělo dojít ke změně výpočtu odvodů. Pokud by nastala první varianta, největší dopad to bude mít právě na ty nízkopříjmové živnostníky,“ očekává Slaný.

Ti by i podle Petra Valoucha z ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity mohli v krajním případě uvažovat o ukončení podnikání. Určitý prostor pro navýšení ale vidí. „Když se dnes podíváme, jak jsou nastavené odvody zaměstnanců vůči OSVČ, tak vidíme, že se liší diametrálně. Určitý prostor pro navýšení tam tedy je, ale nesmí se to přehnat,“ míní.

Odpůrci ale argumentují tím, že OSVČ to mají celkově těžší. „Něměně z toho, že určitá ekonomická činnost je náročnější, ještě neplyne, že by ji měl stát dotovat slevami na odvodech,“ míní Michal Skořepa, ekonom České spořitelny.

Stát by ale podle něj měl zvážit zvýhodnění některých živnostníků. Například těch, kteří přinášejí inovace nebo vedou lidi ke sportu, třeba instruktory jógy. „Podobně můžeme diskutovat o tom, jestli chceme podpořit některé vybrané živnostníky působící na venkově, aby nepustli a nevyklidili se,“ říká.

Ať už to navýšení dopadne jakkoli, mělo by být pozvolné, aby se lidé stihli přizpůsobit, myslí si Jan Klusoň z platformy Welcome to the Jungle. „Jestliže pracovník vyhodnotí, že v daných podmínkách mu jím vykonávaná práce negeneruje dostatečný příjem, měl by přehodnotit své možnosti a případně se poohlédnout po jiných pracovních příležitostech,“ míní.

O tom, jak bude vypadat finální návrh, by podle vyjádření ministerstva financí mělo být jasno už letos na jaře.

Zelenina prudce zdražuje.

Papriky jsou i za 180 korun

PRAHA Zelenina v Česku posledním měsícem prudce zdražuje. Například okurky stojí v některých obchodech i 35 korun za kus, a to jsou již ve slevové akci. Papriky se někde prodávají mezi 140 a 180 korunami za kilogram, to v přepočtu může vyjít i na 45 korun za jednu. Ledový salát se pak dá najít za 50 korun za kus, některé obchody chtějí za hlávkou kvěťáku i 90 korun.

Ceny vzrostly kvůli evropskému nedostatku, v ČR se aktuálně prodává prakticky jenom dovozová zelenina. Podle místopředsedy Zelinářské unie Čech a Moravy Petra Hanky zůstanou vysoké ještě několik měsíců, než se objeví první lokální úroda.

Český statistický úřad (ČSÚ) má zatím na svém webu údaje o cenách za leden. Na nich je vidět již mírné zdražení, cenový šok ale přišel až v únoru. V lednu se ještě prodávaly salátové okurky v průměru za necelých 48 korun na kilogram, což bylo dokonce meziroční zlevnění - před rokem stály skoro 53 korun/kg. Podobně vyskočily i ceny další zeleniny.

„Česká zelenina ze skladů prakticky zmizela,“ popsal Hanka. Musí se tak počkat na nové ředkvičky a cibulku, které se začínou objevovat v dubnu, hlavní sezonu má zelenina ale i v dalších měsících. „Nejdřív se bude sanovat deficit zeleniny na trhu v Evropě a teprve potom bude prostor pro pokles,“ doplnil.

10 % Takový je za dva roky úbytek pěstebních ploch. Vloni pět a letos také pět procent.

V EU panuje velmi složitý byrokratický systém a přísně nastavené ekologické cíle, což jsou všechno důvody k menšímu pěstování. „Když pak přijde neúroda ohledně sucha, výkyv se projeví v celé Evropě. Zelinářství je dnes velmi rizikový obor, v této neklidné době se do toho lidé nechce. A potom, když přijde nadprodukce, prodává se za podnákladovou cenu,“ vysvětluje.

Letos se odhaduje pokles českých pěstebních ploch o pět procent, stejně jako loni. Navíc veřejnost podle něj trochu ztrácí zájem o farmářské trhy, nejsou tak velké odbyty v gastronomii, restaurace kvůli nižším obrátům také šetří.

– Jan Drahorád

Skoroministr Hladík: konec uhlí roku 2033 platí

Sára Mazúchová
redaktorka MF DNES

Vláda chce přepsat své programové prohlášení kvůli dopadům války na Ukrajině a energetické krizi. Ačkoli válka v loňském roce vyvolala rekordní celosvětovou potřebu spalovat uhlí, kabinet dál počítá s tím, že se od tohoto fosilního paliva Česko odkloní už v roce 2033. V rozhovoru to uvádí náměstek ministra životního prostředí Petr Hladík (za KDU-ČSL), který by se již brzy měl stát ministrem.

Lidovci Hladíka navrhli jako nástupce odcházející ministryně životního prostředí Anny Hubáčkové (za KDU-ČSL) už loni v říjnu. Nejdřív se s jeho jménem otálelo kvůli kauze přidělování městských bytů v Brně. Potom Hladíka odmítl jmenovat prezident Miloš Zeman. Až ale na Hradě Zemana vymění Petr Pavel, očekává se, že se místopředseda KDU-ČSL a dlouholetý zastupitel města Brna konečně ministrem stane. Zatím setrvává na židli náměstka a má už řadu plánů. Připravuje například další rozšíření programu Nová zelená úsporám.

V programovém prohlášení vlády je nastavený cíl odklonit se od uhlí do roku 2033. Bude se toto datum revidovat?

Nebude.

Takže se stihne vyřešit odklon od uhlí navzdory energetické krizi?

Ano, stihne. Nejvíce uhlí v Česku spotřebovávají uhelné elektrárny. Drtivou většinu z nich vlastní ČEZ, který nepředpokládá, že by je provozoval po roce 2033, vzhledem k tomu, jak zastaralé jsou to technologie a jak obrovské prostředky by musel investovat, aby uhelné elektrárny mohly nadále fungovat.

Za druhé, máme obrovské dotační tituly, jako například skvělý projekt Nová zelená úsporám. Na jaře spustíme další vlnu kotlíkových dotací. Nikdo po roce 2033 nebude zakazovat spalování uhlí, ale pro lidi to bude ekonomicky nevýhodné. Je tu dnes velká příležitost pro ty, kteří mají ještě uhelný kotel, aby si zateplili dům a pořídili tepelné čerpadlo.

A nebude Česku chybět výkon v elektroenergetice? Uhelnou elektrárnu lze relativně rychle zapnout, když mi nesvítí slunce a nefouká vítr.

To tak úplně není. Uhelná elektrárna není špičkový zdroj, který by byl provozován pouze v době nejvyšší poptávky po elektřině. To jsou dnes plynové nebo přečerpávací elektrárny. Ministerstvo životního prostředí je připraveno z Modernizačního fondu investičně podpořit vznik další přečerpávací elektrárny. Ale nebude to tak, že bychom zase, jako v případě elektrárny Dlouhé stráně, uřízli kopec a vydlabali ho. Máme zpracované analýzy stávajících vodních zdrojů a přehrad, na kterých může vyrůst přečerpávací elektrárna. Vidíme v tom velký potenciál.

Česká vláda chce hodně rozvíjet jadernou energetiku. Jste s ní v tomto ohledu na jedné lodi?

Určitě, budoucnost české energetiky je v kombinaci jádra a obnovitelných zdrojů. Tak je to definováno ve vládním programovém prohlášení a na základě toho se činí příslušné kroky.

Aktuálním tématem je komunitní energetika. Ministerstvo průmyslu a obchodu připravuje novelu energetického zákona, která by umožnila sdílení energie. Věříte, že se novela stihne schválit do poloviny roku?

Já v to pevně doufám. Jde o stěžejní legislativu. Navíc hned za ní ministerstvo průmyslu a obchodu připravuje návaznou novelu, která do elektroenergetiky zapojí také agregaci, akumulaci a flexibilitu. Kombinace těchto dvou novel dá komunitní energetice v České republice opravdový život.

Nevnímate tlaky ze strany tradičních distribučních společností a elektráren na to, aby komunitní energetika nebyla?

Česká republika má povinnost zavést komunitní energetiku už mnoho let. Předchozí vláda tak bohužel neučinila, a Evropská komise kvůli tomu vede soudní spor s ministerstvem průmyslu a obchodu jako s gestorem energetického zákona. Jsme pozadu, všude jinde v Evropě komunitní energetika funguje. Jako ministerstvo životního prostředí vznik komunit podporujeme, to asi nikoho nepřekvapí. Máme tu ale taky obrovské množství starostů a místostarostů, kteří chtějí, aby se jejich města a obce staly komunitními, aby si mohly výjimečně vyrábět, sdílet a ukládat energii. Jako ministerstvo k tomu máme dotační tituly, takže teď už nám chybí opravdu jen ta legislativa.

Neobáváte se, že na energetická

Foto: Tomáš Krist, MAFRA

Chráněná krajinná oblast ani národní park by neměly znamenat absolutní stopku pro obnovitelné zdroje energie.

a flexibilita to umožní ještě na nižší úrovni.

Chystáte rozšíření programu Nová zelená úsporám. Bude tam i něco pro lidi, kteří nežijí v rodinných domech, ale mají třeba nájem v bytě?

Musíme jít v tomto ohledu postupně. Před měsícem jsme spustili program Nová zelená úsporám light, o který žádá 15 tisíc lidí a celková alokace činí tři miliardy korun. Zájem je obrovský, což nás těší, protože každý, kdo si zateplí dům, vymění okna, bude spotřebovávat méně energie, a tím pádem přispěje k zeleným cílům Evropské unie. Připravujeme úpravy dotačního programu, které chceme zveřejnit na jaře. Bude se to týkat i bytových domů, jejich zateplení, úspor energií, možností výměny oken. Ale na konkrétní parametry si prosím ještě počkejte.

Potřeba stavět obnovitelné zdroje a ochrana životního prostředí nejdou vždy ruku v ruce. V Krušných horách má vzniknout chráněná krajinná oblast, přičemž zároveň jde o jedno z nejideálnějších míst pro stavbu větrníků. Jak se na to díváte?

V České republice jsou větrné podmínky velmi dobré skoro na celém území. Není to tak, že Krušné hory by z toho úplně vyčnívaly, že by tam foukalo desetkrát víc než v jiné části republiky. Zároveň si myslím, že chráněná krajinná oblast ani národní park by neměly znamenat absolutní stopku pro obnovitelné zdroje energie.

Na druhou stranu musíme s tím nakládat citlivě. Proto teď připravujeme detailní vizi, v níž chceme zkoumat veškeré příležitosti, dopady na přírodu, soulad s legislativou, abychom identifikovali oblasti, kde by byla možná urychlená výstavba obnovitelných zdrojů.

společenství není připravená přenosová soustava, že velký výkon, který se bude instalovat ve fotovoltaice, by mohl vést k blackoutům?

Ono je to paradoxně přesně naopak. Čím víc budete využívat principu komunitní energetiky a blízkosti výroby a spotřeby, tím méně budete zatěžovat přenosovou soustavu. Tlak na přenosovou soustavu je vždy, pokud jsou velké zdroje a dlouhé vedení k odběratelům. Ale pokud rozdělíte zdroje na stovky a tisíce a zkrátíte cestu od výroby ke spotřebiteli, tak tím zmenšíte tlak jak na přenosovou soustavu, tak na distribuční soustavu.

Přesto si komunita v některých částech budou muset z distribuční a přenosové soustavy brát elektřinu od tradičních velkých elektráren.

Ale méně než dneska.

Ale to je právě ten problém, než se to stane nepředvídatelné a bude obtížnější vyrovnávat soustavu.

To tak určitě nebude, protože součástí další novely bude flexibilita, agregace a akumulace. Jednotlivé sítě budou při přebytku energií ukládat, a naopak při nedostatku se zapnou nové zdroje nebo se bude odebírat ze sítě. Řízení elektrizační sítě dnes velmi dobře funguje